Kartkówka 1: Schulz i pojęcia – grupa A

15 minut · 8 pkt

KARTA 4/9

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 8 pkt

Zadanie 1. Przeczytaj fragment utworu i wykonaj zadania. ___ / 3 pkt

Kondor

W pamięci pozostał mi szczególnie jeden kondor, ogromny ptak o szyi nagiej, twarzy pomarszczonej i wybujałej naroślami. Był to chudy asceta, lama buddyjski, pełen niewzruszonej godności w całym zachowaniu, kierujący się żelaznym ceremoniałem swego wielkiego rodu. Gdy siedział naprzeciw ojca, nieruchomy w swej monumentalnej pozycji odwiecznych bóstw egipskich, z okiem zawleczonym białawym bielmem, które zasuwał z boku na źrenice, ażeby zamknąć się zupełnie w kontemplacji swej dostojnej samotności — wydawał się ze swym kamiennym profilem starszym bratem mego ojca. Ta sama materia ciała, ścięgien i pomarszczonej twardej skóry, ta sama twarz wyschła i koścista, te same zrogowaciałe, głębokie oczodoły. Nawet ręce, silne w węzłach, długie, chude dłonie ojca, z wypukłymi paznokciami, miały swój analogon w szponach kondora. Nie mogłem się oprzeć wrażeniu, widząc go tak uśpionego, że mam przed sobą mumię — wyschłą i dlatego pomniejszoną mumię mego ojca.

Objaśnienia: *lama* – mnich buddyjski; *analogon* – odpowiednik.

Bruno Schulz, *Ptaki* (z tomu *Sklepy cynamonowe*), fragment; tekst według wydania w serwisie wolnelektury.pl (domena publiczna).

1.1. Wyjaśnij, co wynika z podobieństwa kondora i ojca. Odwołaj się do dwóch sformułowań z fragmentu. ___ / 2 pkt

1.2. Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych. Określenia „asceta, lama buddyjski” i „bóstwa egipskie” służą przede wszystkim ___ / 1 pkt

A. ośmieszeniu religii Wschodu.

B. dokładnemu opisowi gatunku kondora.

C. mitologizacji ptaka i pośrednio ojca.

D. podkreśleniu, że ptak jest groźny dla domowników.

Zadanie 2. Uzupełnij definicje terminami: *konwencja, mitologizacja, archetyp*. ___ / 3 pkt

1. Nadawanie zwykłym postaciom i zdarzeniom wymiaru mitu to _____.
2. Pierwotny wzorzec postaci lub sytuacji powracający w kulturze to _____.
3. Zespół umownych reguł, według których działa świat utworu, to _____.

Kartkówka 1: Czysta Forma, katastrofizm, awangarda – grupa A

15 minut · 9 pkt

KARTA 4/9

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 9 pkt

Zadanie 1. Uzupełnij zdania o twórczości Witkacego. ___ / 3 pkt

1. W 1923 r. Witkacy ogłosił tom *Teatr* z teorią Czystej _____.
2. Powieść Witkacego z 1930 r. to _____.
3. Grupa awangardowych artystów, z którą był związany Witkacy w latach 1917–1922, to _____.

Zadanie 2. Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.
Według Witkacego celem sztuki jest ___ / 1 pkt

A. moralne pouczenie odbiorcy.

B. wierne naśladowanie życia.

C. wsparcie walki politycznej.

D. wywołanie uczuć metafizycznych.

Zadanie 3. Oceń prawdziwość zdań o Witkacym i jego dramacie. Wpisz P (prawda) albo F (fałsz). ___ / 3 pkt

1. Czysta Forma wymaga prawdopodobieństwa psychologicznego postaci.	**P**	**F**
2. Witkacy prowadził „Firmę Portretową”.	**P**	**F**
3. Witkacego nazywa się prekursorem teatru absurdu.	**P**	**F**

Zadanie 4. Wyjaśnij, dlaczego teoria Czystej Formy prowadzi w dramatach Witkacego do groteski. ___ / 2 pkt

Podgląd • Pierwsza Ławka

Sprawdzian: Konwencje: oniryczna, groteskowa, fantastyczna – grupa A

90 minut · 33 pkt

KARTA 8/9

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 33 pkt

Zadanie 1. Przeczytaj fragment utworu i wykonaj zadania. ___ / 4 pkt

Wtóra Księga Rodzaju

— Zbyt długo żyliśmy pod terrorem niedoścignionej doskonałości Demiurga — mówił mój ojciec — zbyt długo doskonałość tego tworu paraliżowała naszą własną twórczość. Nie chcemy z nim konkurować. Nie mamy ambicji mu dorównać. Chcemy być twórcami we własnej, niższej sferze, pragniemy dla siebie twórczości, pragniemy rozkoszy twórczej, pragniemy — jednym słowem — demiurgii. […]

Demiurgos kochał się w wytrawnych, doskonałych i skomplikowanych materiach — my dajemy pierwszeństwo tandecie. Po prostu porywa nas, zachwyca taniość, lichość, tandetność materiału. Czy rozumiecie — pytał mój ojciec — głęboki sens tej słabości, tej pasji do pstrej bibułki, do papier-mâché, do lakowej farby, do kłaków i trociny? To jest — mówił z bolesnym uśmiechem — nasza miłość do materii jako takiej, do jej puszystości i porowatości, do jej jedynej, mistycznej konsystencji. […]

— Słowem — konkludował mój ojciec — chcemy stworzyć po raz wtóry człowieka, na obraz i podobieństwo manekina.

Objaśnienia: *Demiurg (Demiurgos)* – u Platona budowniczy świata, tu: Stwórca; *demiurgia* – tworzenie świata; *papier-mâché* – masa papierowa; *wtóry* – drugi. Ojciec wygłasza wykład do szwaczek i służącej Adeli.

Bruno Schulz, *Traktat o manekinach albo Wtóra Księga Rodzaju* (z tomu *Sklepy cynamonowe*), fragmenty; tekst według wydania w serwisie wolnelektury.pl (domena publiczna).

1.1. Na podstawie fragmentu *Traktatu o manekinach*. Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe. ___ / 1 pkt

1. Ojciec chce dorównać Demiurgowi doskonałością swoich tworów.	**P**	**F**
2. Ojciec ceni materiały tanie i nietrwałe.	**P**	**F**
3. Ojciec zapowiada stworzenie człowieka na podobieństwo manekina.	**P**	**F**

1.2. Wyjaśnij, do jakiego tekstu nawiązuje zdanie „chcemy stworzyć po raz wtóry człowieka, na obraz i podobieństwo manekina", i określ charakter tego nawiązania. ___ / 2 pkt

Podgląd • Pierwsza Ławka

Sprawdzian: Witkacy *Szewcy* i awangarda – grupa A

90 minut · 27 pkt

KARTA 8/9

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 27 pkt

Zadanie 1. Przeczytaj fragment utworu i wykonaj zadania.

___ / 4 pkt

Sala przymusowej bezrobotności

/ Więzienie. Sala przymusowej bezrobotności, przedzielona tzw. „balaskami" na dwie części: na lewo nie ma nic, na prawo — wspaniale urządzony warsztat szewski. W środku na podwyższeniu, odgrodzona ozdobnymi kratami od reszty sali, katedra dla prokuratora, za nią drzwi, a nad nią witraż, przedstawiający „błogosławieństwo pracy zarobkowej" — może być zupełnie niezrozumiała kubistyczna bzdura — wyjaśnia ją widzom powyższa nazwa, wypisana ogromnymi literami. W lewej części sali błądzą szewcy z I aktu jak głodne hieny. Czasem kładą się lub siadają na ziemi — w ruchach ich widać pierwotne umęczenie nudą i brakiem pracy. […] /

STRAŻNIK */ wskazując w głąb sceny ręką /*
Jest to sala programowego bezrobocia w celu udręczenia osobników żądnych pracy. […]

SAJETAN */ łapie się za głowę /*
Praca, praca, praca! — Byle jaka niech se będzie, ale niech będzie. O Boże! To jest — ach, już nic nie wiem. Boli mnie tak na wątpiach od tego przymusowego lenistwa, jakbym ogniem żądzy pracy cały był wypełniony. […]

II CZELADNIK
Teraz ja: pracy dajcie, bo zwariuję i co będzie wtedy? Co bądź: pantofle dla lalek, kopyta dla sztucznych zwierząt, urojone sandałki dla nigdy niebyłych Kopciuszków! Och — robić — co to było za szczęście! A nie docenialiśmy go, gdy było go po pas i w bród.

Objaśnienia: *balaski* – niska balustrada; *katedra* – tu: podwyższenie z pulpitem; *kubistyczny* – w stylu kubizmu, kierunku awangardy malarskiej; *wątpia* (daw.) – wnętrzności.

Stanisław Ignacy Witkiewicz, *Szewcy*, akt II, fragmenty; tekst według wydania w serwisie wolnelektury.pl (domena publiczna).

1.1. Na podstawie fragmentu aktu II *Szewców*. Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

___ / 1 pkt

1. Witraż w sali przedstawia błogosławieństwo pracy zarobkowej.	**P**	**F**
2. Szewcy w więzieniu cieszą się z odpoczynku.	**P**	**F**
3. II Czeladnik zgodziłby się wykonywać nawet bezsensowną pracę.	**P**	**F**

1.2. Wyjaśnij, na czym polega groteska w pomyśle „sali przymusowej bezrobotności".

___ / 2 pkt

Podgląd • Pierwsza Ławka

PIERWSZA ŁAWKA · POWTÓRKA · JĘZYK POLSKI · KLASA 3 LO I TECHNIKUM · ZAKRES ROZSZERZONY · KONWENCJE: ONIRYCZNA, GROTESKOWA, FANTASTYCZNA

Konwencje: oniryczna, groteskowa, fantastyczna – powtórka

Pojęcia konwencji potrzebne na maturze rozszerzonej i najważniejsze sceny z Schulza, Kafki i Bułhakowa – z typowymi błędami.

Konwencje i pojęcia

Pojęcie	Definicja	Przykład
konwencja oniryczna	logika snu: płynne miejsca i czas, metamorfozy, brak przyczyn, silne emocje	nocne ulice-sobowtóry u Schulza; sąd na strychach u Kafki
konwencja groteskowa	komizm + groza, wzniosłość + trywialność, deformacja, absurd	egzekucja z uprzejmościami; ojciec-karakon; urwana głowa Bengalskiego
konwencja fantastyczna	nadprzyrodzone wkracza w świat realny i łamie prawa natury	Woland i świta w Moskwie; lot Małgorzaty
synkretyzm	łączenie cech rodzajów (rodzajowy) lub gatunków (gatunkowy)	*Mistrz i Małgorzata*: satyra + romans + fantastyka + apokryf
mitologizacja / demitologizacja	nadanie wymiaru mitu / odebranie mitowi wzniosłości	ojciec jak Noe i stwórca / Jeszua jako bezbronny filozof
archetyp	pierwotny wzorzec postaci lub sytuacji	ojciec-stwórca, sąd i wina, labirynt, kusiciel

Lektury działu

- **Schulz, *Sklepy cynamonowe*** (1934, fragmenty/opowiadania): ojciec Jakub (ptaki, manekiny, karakony), matka, służąca Adela; Drohobycz jako mit; mityzacja rzeczywistości.
- **Kafka, *Proces*** (fragmenty): aresztowanie w 30. urodziny, przesłuchanie w kamienicy, siepacz, Titorelli (trzy rodzaje uniewinnienia), katedra i przypowieść o odźwiernym, egzekucja w kamieniołomie („Jak pies!").
- **Bułhakow, *Mistrz i Małgorzata*** (w całości): Patriarsze Prudy i śmierć Berlioza, seans w Variétés, Mistrz i spalony rękopis, Małgorzata-wiedźma i bal u szatana (Frida), Piłat i Jeszua (tchórzostwo), zakończenie – spokój zamiast światłości, uwolnienie Piłata.

PIERWSZA ŁAWKA · POWTÓRKA · JĘZYK POLSKI · KLASA 3 LO I TECHNIKUM · ZAKRES ROZSZERZONY · WITKACY SZEWCY I AWANGARDA

Witkacy *Szewcy* i awangarda – powtórka

Najważniejsze pojęcia (Czysta Forma, katastrofizm, groteska językowa) i przebieg *Szewców* – z typowymi błędami.

Witkacy – teoria i poglądy

- **Czysta Forma**: sztuka ma budzić uczucia metafizyczne (Tajemnica Istnienia, jedność w wielości), a nie naśladować życie; w teatrze – deformacja, rezygnacja z prawdopodobieństwa, groteska.
- **Katastrofizm**: zmechanizowane, umasowione społeczeństwo „szczęśliwych automatów", zanik religii, filozofii i sztuki. Powieści: *Pożegnanie jesieni* (1927), *Nienasycenie* (1930).
- Biografia: 1885–1939, formiści, Firma Portretowa, śmierć 18 IX 1939 w Jeziorach.

Szewcy – akcja i postacie

Akt	Co się dzieje
I	warsztat; Sajetan i czeladnicy; Scurvy i Księżna; aresztowanie przez Dziarskich Chłopców (Józek Tempe)
II	więzienie – sala przymusowej bezrobotności; bunt przez pracę; pachołki „uszewczają się"; czerwony blask
III	szewcy u władzy; Scurvy na łańcuchu; chłopi z chochołem; śmierć Sajetana; Hiper-Robociarz; śmierć Scurvy'ego; towarzysze X i Abramowski

- Nazwiska znaczące: Scurvy (szkorbut), Puczymorda (pucz + morda), Zbereźnicka-Podberezka (zbereźny).

Środki i konwencja

- groteska sytuacyjna (pies-prokurator, serce-mechanizm zegarowy) i językowa (neologizmy, makaronizmy, gwara, wulgaryzmy, śpiewki);
- autotematyzm („krwawy nonsens à la Witkacy", Głos Straszliwy o trzecim akcie), parodia *Wesela* (chochoł – Bubek we fraku);
- synkretyzm: dramat z piosenkami („Naukowa sztuka ze »śpiewkami«"), wykład filozoficzny i farsa w jednym.

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Język polski, klasa 3 LO i technikum (zakres rozszerzony) – pakiet 2 zestawów: kartkówki, sprawdziany, karty pracy i powtórki

Podgląd pokazał 6 z 78 stron. Pełna wersja: 78 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Konwencje: oniryczna, groteskowa, fantastyczna – kartkówki, sprawdzian, powtórka – język polski, kl. 3 LO (zakres rozszerzony)
- Witkacy Szewcy i awangarda – kartkówki, sprawdzian, powtórka – język polski, kl. 3 LO (zakres rozszerzony)

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail

pierwszalawka.pl/material/polski-liceum-klasa-3-zakres-rozszerzony-pakiet